

Uitgerekend biologisch!

- **KVIK-UP als bestrijder van akkermelkdistel**
- **De grote verandering**
- **Aardappelen in Zuid Limburg**
- **Het spiegelplan**
- **Effect van strodek op beschikbare stikstof in tulpensteelt**
- **Bieten planten in het zuidoosten**
- **BIOM-activiteitenkalender**

KVIK-UP als bestrijder van akkermelkdistel

De werking van de KVIK-UP in kweek is bekend door diverse demonstraties in BIOM en OIO verband. Het was nu de beurt om de machine in te zetten op een perceel met akkermelkdistel. Dit gebeurde op een gediepte ploegd perceel in Biddinghuizen. In de loop der jaren zijn er enkele plekken met akkermelkdistel in het bedrijf gesloten. Met een 120 pk trekker en onder

droge omstandigheden was het resultaat opzienbarend. Het was duidelijk te zien hoe de pennen van de machine de worteldelen in de lucht wierpen. De wortels zijn taaier dan in het voorjaar en daardoor makkelijker uit de grond te trekken. Hoe het uiteindelijke bestrijdingseffect uitpakt zal volgend jaar blijken.

*Bel voor meer informatie met Derk van Balen
[06 53427222]*

De grote verandering

Nautilus had tot begin jaren 2000 een erg groot marktaandeel in respectievelijk de Nederlandse en de Noord Europese productie. Dit stelde Nautilus in staat om prijszetter te zijn met als resultaat goede prijzen voor de telers. Eind jaren 90 zorgde subsidie en een ogenschijnlijk forse marktgroei voor een flinke impuls aan de omschakeling. In Europa ging het bio-areaal van 3 miljoen naar 4,5 miljoen ha. Vanaf oogst 2001 werd duidelijk wat dit betekende, de groei van het aanbod overtrof de vraag.

Nautilus heeft getracht door middel van areaal en prijssturing die onbalans in de markt weg te nemen. Echter niet-leden trokken zich weinig aan van de areaal- en prijsafstemming waardoor die sturende werking in de markt verloren ging.

Het Nautilusbestuur heeft, het hele veld aanschouwend, het volgende geconcludeerd:

1. Telers moeten meer vrijheid krijgen van areaalplanning.
2. Telers, die dat wensen, moeten in een nauwer contact met de markt komen.
3. Belemmeringen, die de kwaliteit, efficiency en het ondernemerschap van het dienstenverlenende werkapparaat en van de leden in de weg staan, moeten opgeruimd worden

Voor de leden betekent dit dat ze in vrijheid kunnen gaan bepalen hoe zij een goede aansluiting bij de markt vinden. Het commerciële apparaat van Nautilus zal hierbij worden verzelfstandigd.

Vanuit de strategie van bundeling en afstemming wordt er een omslag gemaakt naar een dienstenstrategie om te zorgen voor:

- Een instrument om de leden adequaat te voorzien van marktinformatie
- Een basis voor laagdrempelige communicatie over de markt
- Gebruik van de GMO-regeling (4,1% van de omzet) om leden te ondersteunen in hun ondernemersdoelen
- Informatie over de financiële gegoedheid van afnemers
- Handel onder een juridisch veilige paraplu
- Goedkoop een algehele ketenkwaliteitscertificatie
- Allerlei administratieve diensten

Belangrijk instrument voor biologische ondernemers om te voorzien in adequate markt informatie is het zgn 'spiegelplan', zie kader op pagina 2. Samenwerking in de biologische landbouw blijft ook zonder Nautilus-oude stijl van levensbelang. Het ligt in de lijn van de reële verwachting dat lidmaatschap van de GMO-erkende telersvereniging een netto geldelijk voordeel oplevert voor de leden aangezien de GMO-projectvoordelen uitstijgen boven de lidmaatschapskosten.

Digni van den Dries

Aardappelen in Zuid Limburg

Schurft is het grote probleem van de aardappelteelt op de lössgrond in Zuid- Limburg. Het meest geteelde ras Agria voor biologische levering aan Agrico is erg gevoelig voor schurft. Op de twee BIOM bedrijven in Zuid Limburg is in 2004 gekeken naar andere rassen. Het doel is minder schurft, maar tegelijkertijd moet dan ook worden gezocht naar regionale afzet omdat Agrico alleen het ras Agria afneemt. Er zijn twee demo veldjes aangelegd op de bedrijven van Norbert Huijts in Voerendaal en Guido Frijns in Reijmerstock. In drie herhalingen zijn stroken geplant van de rassen Junior, Agria, Triplo en Terra gold. Het ras Nicola stond op een aangrenzend praktijkperceel. De rassen zijn gekozen wegens geringe gevoeligheid voor schurft, Junior is opgenomen omdat bij regionale afzet een lang seizoen moet worden beleverd. De percelen hebben een afslibbaarheid rond de 25%, de pH ligt rond de 6,5 en er is geen mogelijkheid voor beregening. De hoeveelheid schurft is visueel beoordeeld. Het ras Terra gold kwam in 2004 als beste naar voren. De overige rassen vertoonden teveel schurft. Terra gold is een vrij vastkokende, rond-ovale aardappel die geschikt is voor verse consumptie en frietverwerking. Junior is alleen geschikt voor de vroege markt. Agria is te schurft gevoelig en groeit te grof. Nicola blijft wel redelijk blank maar groeit onvoldoende uniform door de tweede zetting, die niet altijd kan uitgroeien. Het ras Triplo deed het heel goed maar kon het net niet winnen van de Terra gold. Binnenkort komen de aardappelteelaars bij elkaar om te beslissen met welke rassen zij in 2005 verder gaan. Ook zal dit najaar de markt worden verkend op de mogelijkheden van de rassen. Een belangrijke ontwikkeling omdat in 2005 de biologische aardappelteelaars in Zuid Limburg niet meer zullen leveren aan Agrico.

Bel voor meer informatie met Stefan Muijtens [06 22796345]

Het Spiegelplan

Om als ondernemer goed in de markt te kunnen opereren is markt en prijsinformatie essentieel. Meest opvallend element in de nieuwe opzet van de samenwerking binnen de telersvereniging Nautilus is, ook voor niet-leden, het prijsinformatie systeem. Er is gezocht naar een systeem dat gebaseerd is op de feitelijke transacties zoals die bij de uiteindelijke levering worden gerealiseerd.

In het kort gaat het als volgt werken:

1. Aangesloten telers sluiten een transactie (het "koopbriefje") met willekeurig welke afnemer
2. zij melden de transactie z.s.m. aan het "**F**acilitair **B**edrijf"
3. kort erna worden de belangrijkste aspecten van de transactie op de Internet "Spiegel" gezet en is daarmee qua informatie beschikbaar voor alle aangeslotenen.

Algemeen:

- e.e.a. is sterk ICT gebaseerd (en daarmee erg snel, volledig en goedkoop)
- het systeem wordt ook beschikbaar gesteld aan abonneerders
- degenen die voornamelijk niet met de benodigde ICT overweg kunnen, zullen gefaciliteerd worden in hun informatieoverdracht en -behoefte
- op de "spiegel" worden **niet** de afnemer- **noch** de leveranciersnamen gezet.

Effect van strodek op beschikbare stikstof in tulpenteelt

Bij één van de BIOM-telers in de regiogroep Noord-Holland zijn dit jaar op contractbasis tulpen geteeld. Kort na het planten van de bollen (november 2003) is een dik strodek opgebracht, wat gedurende het groeiseizoen moest dienen ter onderdrukking van onkruidgroei. Nadelen van het strodek zijn ondermeer het langzamer opwarmen van de bouwvoor en de vastlegging van stikstof.

In een kleinschalige demoproef is het effect van het strodek nader bekeken. Er waren daarvoor bij drie cultivar veldjes met en zonder strodek aangelegd. Enkele veldjes hebben een extra stikstofbemesting gehad, om te beoordelen of bijbemesting met Monterra Malt (eenmalig op 16 april 2004) over het strodek gedurende het groeiseizoen nut had. Tevens

is in de periode van half april tot eind juni de temperatuur op boldiepte en vlak boven het strodek gemeten. De gemiddelde temperatuur op boldiepte was met een strodek gemiddeld 1°C lager dan zonder strodek. Zonder strodek werden altijd hogere maximumtemperaturen gemeten (zie grafiek).

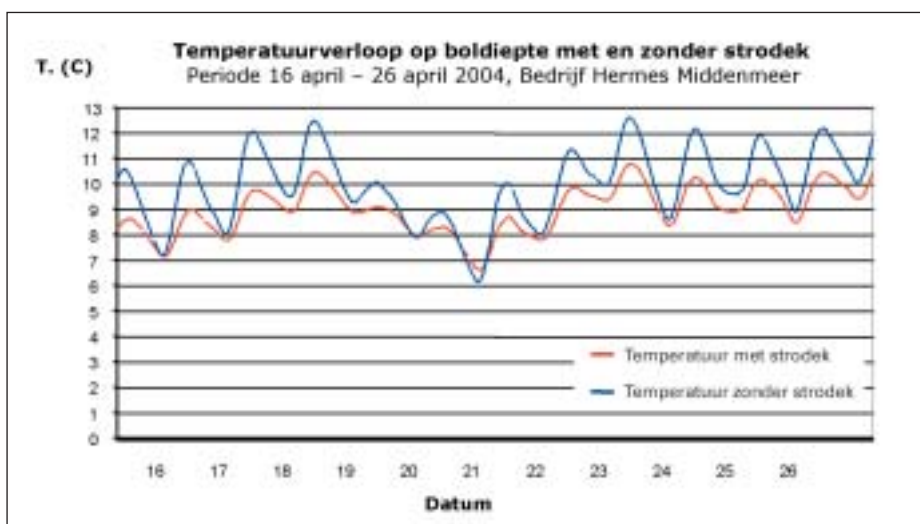
Tegen de verwachting in werden er geen verschillen gemeten in de hoeveelheid beschikbare stikstof in de bouwvoor. De gehalten varieerden van 17 kg aan het begin van het seizoen tot 53 kg N-NO₃/ha aan het einde van het seizoen. De bollen bleken meer of evenveel stikstof vastgelegd te hebben bij teelt met een strodek in vergelijking met bollen geteeld zonder strodek. De extra bemesting heeft een positief effect gehad. Deze bollen hebben meer stikstof vastgelegd (zie tabel).

Een mogelijke verklaring voor deze resultaten is dat de negatieve effecten van het strodek op de beschikbaarheid van stikstof dit seizoen teniet zijn gedaan door een positief effect van het strodek, een vochtiger bouwvoor. In de periode waarin de bollen de meeste stikstof opnemen is het erg droog geweest. Door de afdekking met stro is de grond minder sterk blootgesteld aan uitdroging en dit heeft mogelijk een gunstige invloed gehad op het mineralisatieproces in de bouwvoor. De bollen van de proef worden in het voorjaar van 2005 afgebroeid en beoordeeld op bloemkwaliteit.

Tabel: Vastgelegde stikstof in de bol uitgedrukt in g N/kg droge stof bij drie tulpencultivars, sept. 2004

Cultivar	Zonder strodek		Met strodek	
	Contr. 1	Ext. N-gift	Contr. 2	Ext. N-gift
Christmas Marvel	*	12,2	11,6	15,2
Leen v.d. Mark	10,2	12,2	11,4	12,3
Inzell	*	11,8	11,0	13,6

*: Geen gegevens beschikbaar

Bel voor meer informatie met Hanneke van Zuilichem [0252 462112] en Theo van der Gulik [06 53427219]

Bieten planten in het zuidoosten

Gezamenlijk hebben de zeven zuidoostelijke biologische suikerbietentelers in 2004 hun suikerbieten geplant. Het project is geïnitieerd vanuit het BIOM project en is opgezet in samenwerking met PPO, DLV en de suikerbieten coöperatie Covas. De telers hebben een papierpot-plantmachine aangeschaft en in april zijn de planten de grond ingegaan. Reden voor het werken met papierpots is een hoge onkruiddruk gecombineerd met een arbeidspiek op een ongewenst moment in het jaar. Na het planten zijn de bieten goed aangeslagen. Daarna was de mechanische onkruidbestrijding moeilijk door de vele neerslag. In de geplante papierpots kwamen veel schieters voor waardoor het aantal uren handwerk nogal op liep. Handwiedwerk en het verwijderen van de schieters kostte tijd, dit varieerde van 50 tot 100 uur per ha. Er waren grote verschillen tussen de bedrijven. Het wordt interessant om te planten als het handwiedwerk boven de 50 uur per hectare uitkomt. De kosten voor aankoop van plantmateriaal en het planten moeten worden gecompenseerd door de lagere kosten in handwerk, een betere arbeidsplanning en de hogere opbrengsten (tot 5000 kg meer bieten per hectare).

Het gebruikte ras Anastasia heeft onvoldoende bladontwikkeling, omdat bij planten uitgegaan wordt van een lager plantaantal dan bij zaaien (60.000 t.o.v. 100.000 per hectare). Voor 2005 zal worden gekozen voor het ras Heracles of Ivano. Deze rassen ontwikkelen meer blad en bieden meer weerstand tegen Rhizoctonia en Cercospora. In 2005 wil de groep tevens proeven gaan doen met een bemesting van de papierpots kort voor het planten. Daarmee kan de start wellicht worden versneld en kan er op een betaalbare en gecontroleerde wijze stikstof worden gedoseerd.

De hele opzet is op losse schroeven komen te staan door de aankondiging van de Suiker Unie dat de leveringsovereenkomsten voor 2005 niet worden verlengd voor de biologische suikerbietentelers. Een besluit dat veel meer consequenties heeft dan alleen voor de biologische suikerbienteelt op zandgrond. Er zal ca 600 ha biologische grond vrijkomen dat ingevuld gaat worden met andere gewassen. Dit geeft voor deze gewassen weer druk op de markt. Naar aanleiding van dit besluit hebben BIOM en de vereniging voor biologische bietsuikerproducenten de Task Force Marktontwikkeling Biologische Landbouw gevraagd om in actie te komen.

Bel voor meer informatie met Stefan Muijtens [06 22796345]

BIOM-activiteitenkalender

- 26 januari 2005; Landelijke Bijeenkomst BIOM deelnemers
- 27 januari 2005; Landelijke BIOM dag: Op weg naar een duurzaam hoger rendement!

Colofon:

BIOM staat voor Biologische landbouw Innovatie en Omschakeling.

BIOM is gericht op het realiseren van twee doelen:

- versterken van de biologische bedrijfsvoering
- verbreden van de biologische praktijk

Voor meer informatie over het project kunt u contact opnemen met:

- Wijnand Sukkel projectleider PPO Akkerbouw en vollegrondsgroenten in Lelystad, tel. 0320 - 29 13 75
- Harm Brinks projectleider DLV Plant in Wageningen, tel. 0317 - 49 15 35
- Derk van Balen DLV Biologische Landbouw in Horst, tel. 06 - 53 42 72 22